

Naročnina

naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna štev. 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobotica, 11. septembra 1938.

ŠTEV. 37.

Spor za sporom

Doba, v kateri živimo, lahko mirne vesti označimo z gornjim naslovom. Le bežen pogled na evropsko politiko kot celoto, upoštevajoč vsa miroljubna prizadevanja, moramo s težkim srcem ugotoviti, da je kljub velikim naporom posameznih državnikov za utrditev miru, ostalo še toliko odprtih vprašanj, da je bojazen za našo bodočnost, popolnoma upravičena. Če pogledamo vsem sporom do dna, prihajamo do zaključka, da izvirajo vsi iz enega vrela, kljub različnim oblikam in vzrokom. Kam bo dovedlo to, nihče ne ve in so vsaka prerokovanja odveč. Delo evropskih in drugih državnikov je usmerjeno v toliko smeri, zavzeto s tolikimi nerešenimi vprašanji, da je onemogočen vsakršen celotni pregled. In čim bolj živahne postanejo diplomatske akcije, toliko večja postaja splošna negotovost. Časi so minuli, ko so se smatrali samo velike države odgovorne za vojno in mir. Zavest odgovornosti, ki iz leta do leta vidno narašča, je padla kot težko breme tudi na manjše državne enote. To je pa tudi eden izmed glavnih vzrokov mrzličnega oboroževanja, ki je zajelo ves svet. Oboroževanje postaja čedalje bolj odločujoč činitelj mednarodnega razvoja. Kljub groznemu človeškemu klanju, ki se je končalo še le pred dvajsetimi leti, se človeštvo ni spametovalo in ni zavrglo orožja kot edino sredstvo za urejevanje medsebojnih sporov. Nasprotno. Danes izgleda, da je bila takratna vojna le preizkuševalnica novega orožja za ceno milijonskih žrtev. Marsikdo je po končani vojni mislil, da je bilo to zadnje krvavo obračunavanje med narodi. Bilo pa je to le plaho upanje, ki je pa že po nekaj letih zamrlo. Strah pred vojno in zavarovanje pred morebitno novo katastrofo, taj dva činitelja sta danes odločujočega pomena v zunanji politiki vsakršne države.

Če si pokličemo v spomin najznačilnejše spore, ki so v zadnjih letih razburjali svet, vidimo, da je edino abesinsko vprašanje padlo v pozabljenje in ga ne vlačijo več na dan. Vse druge zadeve, ki so nastale za omenjenim, pa se še vedno obravnavajo in so še

vedno jabolko spora med posameznimi državami. Državniki se trudijo, ali se vsaj delajo kakor da bi se trudili, da bi razvozljali nevarne klopčice, a vse zaman. Vse je obtičalo na mrtvi točki, s katere se noče in noče premakniti. Takšne je zadeva s Španijo, kjer že dve leti divja tako zvana državljanska vojna, ne da bi že bilo mogoče videti njen konec in ki je še vedno velik vprašaj za Evropo in ostali svet. Poleg nevarnosti za evropski mir imajo španske homatije še to slabo stran, da zaposlujejo evropske državnike, ki bi se v nasprotnem slučaju lahko posvetili z vso večjo vneto za svetovni mir in druge evropske probleme. Morda baš tu tiči največja nevarnost preteče katastrofe in razširjenje požara po ostalih delih našega kontinenta.

Ker sta Anglija in Francija močno zaposleni s Španijo, se ne moreta udeleževati drugod, kjer je njuna čuječnost najmanj v enaki meri potrebna. Njihovi nasprotniki to v polni meri izrabljajo in tako zaplapolajo nevarni zubli zdaj tu, zdaj tam, vsi pa enako nevarni. Veriga teh sporov se začne v Abesiniji, seže v Palestino, od tam v Španijo, oklepa Daljni vzhod, dokler ne zajame najnevarnejša tla — Srednjo Evropo, kjer si stojita že mesece in mesece grozeče nasproti Nemčija in Češkoslovaška. Vse je pred-

vsem Angleže, ki imajo svoje interese skoraj po vsem svetu prisililo, da so postali v svoji politiki silno oprezni in popustljivi. S tem nam postaja razumljivo zakaj se ni angleška politika v zadnjih letih udeleževala samo na reševanju posameznih sporov, temveč je vedno iskala splošne rešitve. Na tej osnovi so se začeli Angleži pogajati z Italijani. Razgovori so se uspešno zaključili z medsebojnim sporazumom. Začetek je bil dober in upanje, da se s tem končajo tudi boji v Španiji, je postajalo upravičeno. Na žalost pa so dogodki, ki so temu sledili, pokopali sleherno nado in tako je ostal toliko obetajoči sporazum le kos brezpomembnega papirja. S tem se je pa tudi nevarnost za svetovni mir hudo povečala. Kljub temu pa se baš Angležem ne sme odrehati velikih zaslug za ustvarjanje medsebojnega sožitja med evropskimi narodi. To so najlepše dokazali, ko so poslali svojega državnika v Prago z namenom, da premosti nevaren prepad, ki je zazijal med Nemčijo in Češkoslovaško radi sudetskih Nemcev.

Neoporečno je, da je danes baš Anglija tista, ki miri razprte narode v vseh predelih Evrope. Po vseh znakih sodeč stojijo angleški državniki pred novimi težkimi nalogami in ves miroljubni svet želi, da bi jim bili kos.

POLITIKA

Kmetijski minister je podelil nekaterim kmetijskim oglednim ustanovam podporo za njihovo uspešnejše delo. Tako je med drugimi dobila tudi kmetijska ogledna in kontrolna postaja v Ljubljani 10 000 din.

Še tokom tega meseca se bodo v Kölnu pričela pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med našo državo in Nemčijo.

Prvo skupno zborovanje HSS in srbskega dela združene opozicije je bilo pred kratkem v Petrinju. Kakor se čuje nameravata kmečko-demokratska koalicijska in Združena opozicija prirediti več takih zborovanj v velikem obsegu.

V našem gospodarstvu je zaposlenih 140 000 tujcev in sicer zaposluje: industrija in obrt 84.000, promet in denarstvo 16.700, poljedelstvo in gozdovi 10.700, svobodni poklici 15.000. Večina je Nemcev, Ma-

džarov in Rusov, ki so po zlomu carizma pribežali k nam.

Vpisovanje delnic za državno podjetje „Silos d. d.“, katera bo na raznih južnih mestih zgradila velikanke silose za shranjevanje velikih količin žita, se je pred dnevi končalo. Podpisano je bilo vsega skupaj 220 000 delnic po 1000 din v skupnem iznosu 220 milijonov din. Največ delnic imajo Drž. hipotekarna banka, „Prizad“, Narodna banka, finančno ministrstvo, Poštna hranilnica in srbske kmetijske zadruge.

Občni zbor nove Glavne združene zveze se je pred kratkem vršil v Beogradu. Zveza šteje 15 000 zadrug ter znaša število združnikov preko enega milijona. Na skupščini je bil soglasno izvoljen za predsednika upravnega odbora Glavne združene zveze notranji minister dr. Anton Korošec.

Vse sreske organizacije Hrvatske seljačke stranke so se to nedeljo sestale. Razpravljali so o vprašanju pobijanja nepismenosti in o trenutnem političnem položaju v državi. Povsod so sprejeli zaupnico dr. Mačku, s katero so odobrili njegovo dosedanje politiko in sporazum z beograjsko združeno opozicijo.

O zadnjem obisku dr. Mačka v Beogradu je neki dalmatinski časopis napisal sledeče: „Dr. Maček je ostal nepremičen pri svojih zahtevah da se ukine ustava in da se država vrne k stanju iz l. 1918. Za to ni bilo potrebno, da dr. Maček potuje v Beograd. Lahko bi bil svojo odločitev sporočil svojim prijateljem na drugačen način, sam pa bi ostal v svojem lepem Kupincu.“

Ameriška vlada se z vso resnostjo pripravlja za primer, da bi jo kakšen spor v Evropi zapletel v vojno. Vojni minister je izjavil spričo najnovejših mobilizacijskih priprav, da bo Amerika v najkrajšem času postala v vojaškem pogledu tako silna, da se ji nobena država ne bo upala dolgočasiti s kakšnimi izzivanji in napadi.

Kitajci so v zadnjem času izbojevali več pomembnih zmag. Zaplenili so ogromne množine vojni potrebščin, nad tisoč strojnic, veliko število tovornih avtomobilov, ki so bili še natovorjeni z vsemi mogočimi vojnimi potrebščinami itd. Samo v borbah pri Jujičangu je bilo na kitajski strani 8000 mrtvih. Izgube Japoncev pa so še mnogo večje.

Italija se na vse načine trudi, da bi se čimbolj gospodarsko osamosvojila ter da bi predvsem pomnožila svoj žitni pridelek, tako da bi bila nezavisna od tujine. Po izgotovljenem načrtu upajo doseči povprečni letni pridelek 83 milijonov stotov pšenice. V ta namen bi bilo treba za 500 000 ha povečati s pšenico zasejano površino.

Na Stalina je bil baje v okolici Moskve izvršen atentat, ko se je peljal z oklopnim avtomobilom v svojo vilo. Poročila pravijo, da je bil ruski diktator težje ranjen, nekaj ljudi iz njegovega spremstva pa je bilo baje ubitih.

V Albaniji so slovesno proslavili 10 letnico, odkar je velika narodna skupščina s pristankom vsega naroda proglasila kneza Zoga za kralja Albanije.

Stalin je iz ruske mornarice odstranil vse sumljive in nezanesljive ljudi. Vsi višji oficirji so bili obtoženi veleizdaje, obsojeni in ustreljeni. Med ustreljenimi je tudi vrhovni poveljnik sovjetske mornarice Orlov.

Proslava 20 letnice našega osvobojenja v Črensovcih.

Od nedelje do nedelje proslavlja vsa Slovenija 20 letnico svojega osvobojenja. Na mogočnih taborih ljudje tudi na zunaj manifestirajo svoje veselje, da jim je Bog podaril največjo dobrino, ki jo človek more imeti, svobodo. Ti mogočni tabori so dokaz, da slovenski narod zna ceniti svojo svobodo, da zna biti hvaležen tistim, ki so mu osvobojenje priborili.

Tudi Slovenska krajina je dolžna, da se priključi navdušenju ostalega slovenskega naroda, da dokaže, kako globoko zna ceniti svojo svobodo. Slovenska krajina je še prav posebno dolžna, da mogočno proslavi 20 letnico osvobojenja.

Mi smo tisoč let ječali pod madžarskim jarmom. Tisoč let so nas zaničevali, kaznovali, če smo govorili v svojem materinskem jeziku. Tisoč let so nas po uradih in šolah zmerjali, če smo govorili slovenski. Res čudno je, da je ta košček slovenskega naroda stoletja kljuboval navalu močnejšega naroda. Kdo je dal našemu narodu moč, da se je skozi tisoč let ohranil v madžarskem morju. Naš kmečki dom nam je ohranil našo besedo, naš kmet je stal tiho na braniku slovenske besede in slovenskega duha, v kmečkem domu se je ohranila slovenska govorica. Naš kmet nam je ohranil našo prelepo zemljo, ki nam rodi vsakdanji kruh, našo slovensko besedo, ki je krama posoda naših misli. Toda tudi kmet bi omagal, če ne bi imel izvrstnih stebrov, na katero se je naslanjal. Ti izvrstni stebri so bili naši duhovniki, ki so nam dali prvo slovensko pisano besedo, dobro vedoč, da je narod brez knjige napisane v materinskem jeziku, obsojen na smrt. Oni so nam pisali knjige v našem jeziku, oni so nam pridigali v našem jeziku, oni so govorili z nami v našem jeziku. Oba Kuzmiča, Ivanocy, Baša in oba Klekja so sami najsvetlejši zgledi. Če velja za ves slovenski narod, da so ga ohranili duhovniki, velja to še posebno za nas Slovence v Prekmurju. Saj mi drugih inteligentov nismo imeli, vsi drugi inteligenti so bili Madžari, ki so naš narod zaničevali.

V usodnem trenutku, ko nismo vedeli ne kod ne kam, ko se je začela vihra svetovne vojne, je naš duhovnik l. 1913. dec. 8. izdal časopis „Novine“. Novine niso bile glasilo kake stranke ali kake skupine ljudi, bile so glasilo celega našega naroda, vodile so ga v težkih časih največje preizkušnje, kazale so mu pot v boljšo bodočnost. Njihov urednik je sam povedal: „Mi se hočemo združiti s slovenskim narodom onkraj Mure“. Njegovo delo je bilo kronano z uspehom. Rešili smo se tisočletnih okovov robstva, prišli smo v svobodno državo Jugoslavijo.

Ko obhajamo 20 letnico svojega osvobojenja, moramo s to proslavo spojiti tudi proslavo 25 letnice Novin, ki so bile glasilo vsega našega naroda, ki so nam pripravljale svobodo. Ta proslava v Črensovcih, kjer so iz-

šle Novine, kjer se je zavela, vodila in do zmage prišla borba za svobodo in združitev z Jugoslavijo.

11. septembra bomo v Črensovcih manifestirali svojo hvaležnost Bogu, da smo prišli z brati skupaj v narodno državo, manifestirali bomo svojo vdanost kralju in domovini. Zato naj vsak, kdor ima kaj narodne zavesti v sebi, vsak, kdor zna ceniti svojo svobodo, vsak, kdor ima količkaj hvaležnosti do ljudi, ki so nam svobodo pripravili, pride 11. sept. v Črensovcce.

Navodila za udeležence:

Z Goričke: Pridite v soboto, 10. sept. s popoldajšnjim vlakom v M. Soboto. Od tu bodo na razpolago avtomobili, ki Vas bodo zastopj odpeljali v Črensovcce. Kdor ne more priti v soboto, naj pride v nedeljo zjutraj v Soboto, odkod se bo odpeljal v Črensovcce. Avtomobili bodo čakali pri katoliški cerkvi.

Z Ravenskega: Pridite peš ali z vozovi v Soboto. Lahko pridete v soboto popoldne ali pa v nedeljo zjutraj.

Z Dolenskega: Pridite peš in z vozovi naravnost v Črensovcce. V nedeljo do osmih morate biti vsi v Črensovcih, da se boste uvrstili v sprevod.

Biciklisti: Vsak, kdor ima kolo, naj pride z njim. Biciklisti bodo tvorili špalir skoz cele Črensovcce, skozi katerega se bo peljal dr. Korošec in ostali odličniki. Vsak naj kolo lepo okraši. Koles pri zborovanju ne boste odlagali, ker bo prostor tako velik, da bo lahko vsak pri svojem stal. Biciklisti, pridite v čim večjem številu. Do pol 8 ure morate biti v Črensovcih.

Fantovski odseki in dekliški krožki, pridite polnoštevilno, da manifestirate svojo narodno prepričanje.

Župani vseh občin pridite v Črensovcce. Imeli boste posebno mesto pod tribuno, kjer bo pri mimohodu stal dr. Korošec z drugimi odličniki.

Narodne noše: Vsak, kdor ima narodno nošo, naj pride v njej, da bomo posebno pri mladini zbudili ljubezen do naše lepe narodne noše. Narodne noše bodo tvorile v sprevodu posebno skupino.

Konjenica: Vse kmete iz občin Črensovci, Beltinci, Odranci in Gaberje prosimo, da prijezdite na svojih konjih v Črensovcce. Konjeniki bodo jezdili na čelu sprevoda.

Dobrovoljci: To naj bo Vaš dan, saj nam je iz Vaše krvi vzklija svoboda. V sprevodu boste tvorili posebno skupino.

Gasilci, Vaša dolžnost je, da podprete to narodno manifestacijo in dokažite svojo narodno zavednost.

Vsa mladina naj bo 11. sept. v Črensovcih zbrana ob svojem voditelju dr. Korošču. Dekle in deklice, prinesite s seboj bele robčke s katerimi boste makali v pozdrav dr. Korošču. Šolska mladina iz vse okolice, pridite v Črensovcce. Gneče se Vam ni trebe bati, ker bo vsaka skupina imela svoje določeno mesto.

Kmetje in kmetice, pridite, da čujete besedo našega voditelja dr. Korošca.

Vsi udeleženci naj se strogo ravnajo po navodilih rediteljev. Vsak naj se drži svojega mesta, ki mu ga bodo pokazali reditelji. V sprevodu držite red, ko gre skupina mimo dr. Korošca, mu vsi kakor en moč zakličite: „Živijo dr. Korošec.“

Nereda ne bomo trpeli. Kdo se ne bo pokoraval rediteljem, ga bomo odstranili iz sprevoda ali iz mesta zborovanja. Naj bo naša proslava res mogočna.

Spored proslave je sledeči:

v soboto: Zažiganje kresov. Ob kresovih se bomo spomnili naših velikih moč, ki so vodili borbo za obstoj našega naroda. Ob 8 uri odkritje spominske plošče na Našem domu.

V nedeljo, 11. sept. Ob pol petih budnica. Od petih do pol osmih svete maše. Ob osmih zborovanje naroda v dvorišču Cigan Jožefa, cestnega nadzornika. Ob pol devetih sprejem dr. Korošca in ostalih gostov pri mostu ob vhodu v občino. Pri sprejemu bodo samo zastopniki, ljudi pri sprejemu ne bo! Vsi ljudje se morajo zbrati v dvorišču g. Cigana.

Ob devetih mimohod. Vrstni red mimohoda je sledeči:

1. Konjenica.

2. Biciklisti.

3. Šolska mladina: a) deklice
b) zgodovinski voz: Sv. Ciril in Metod

c) dečkeci.

4. Fantovski odseki in dekl. krožki

5. dobrovoljci.

6. Širitelji Novin.

7. Izseljenci.

8. Neorganizirana mladina.

9. Gasilci.

10. Kmetje.

11. Kmetice.

12. Narodne noše.

13. Vozovi z narodnimi običaji.

Po zborovanju odidejo v vrsti mimo tribune šolska mladina, FO in DK in gasilci. Ostali ljudje se šele potem razidejo. Pred zborovanjem ne sme biti na prostoru za zborovanje nihče. Dohod na prostor bo samo eden, kjer gre sprevod. Ostali dohodi bodo zaprti.

Na zborovanju govori dr. Korošec, dr. Klar, Bajlec in drugi.

Popoldne po večernicah bo telovadna nastop FO in DK.

Za prehrano je preskrbljeno. Iz M. Sobote bo vozil ob 6. uri posebni vlak proti Hodošu, do M. Sobote se pa odpeljeta z avtomobili.

Držite se strogo navodil rediteljstva. Pridite vsi!

Blagoslovitev gasilskega doma in motorke v Tropovcih

se je vršila na podlagi obširnega razporeda dne 28. avgusta t. l. Te lepe prireditve se je udeležilo, poleg velikega števila naroda tudi 170 gasilcev, ki so pod poveljstvom g. Stanjka, šolskega upravitelja v Gederovcih, strumno nastopali. Že ob pol 14 uri se je začelo zbirati pred cerkvijo na Tišini številno domače in zunanjo ljudstvo, ki je z zanimanjem opazovalo dohod in razvrstitev gasilskih čet.

Ob 14. uri se je pripeljal na Tišino starešina župe in narodni poslanec g. Benko Josip, sprejel raport in pozdravil gasilce, ki so mu gromko odzdravili. Zapovedal je odhod gasilcev v cerkev k popoldanski molitvi.

Po končanih molitvah so gasilci z preč. g. dekanom Kranzom, kumico gospo Bajlecovo, zastopnikom kuma g. Antauerjem in popolno gasilsko godbo na čelu, odkorakali k gasilskemu domu v Tropovce. Za gasilce se je razvrstila množica naroda, ki je napolnila cesto od Tišine pa vse do sredi vasi Tropovci.

Potem, ko so funkcionarji in povabljeni gostje, med katerimi je bil tudi banski svetnik g. Bajlec in župan g. Celec s soprogo, zavzeli svoja mesta, se je začelo z obredom. Tri deklice so s prikladnimi deklamacijami izročile šopke cvetlic starešini g. Benku, kumici in zastopniku kuma. Godba je zaigrala papeško himno, nakar se je izvršilo blagoslovitev gasilskega doma in motorke. Po končani blagoslovitvi je govoril dekan preč. g. Kranz o pomenu dobrih del, pri čemer je gasilec i prebivalstvu vasi Tropovci čestital na dovršenem delu.

Potem je imel pomemben govor starešina župe, ki so ga poslušalci z

odobranjem sprejeli. Za starešino je spregovoril predsednik občine g. Flegar. V zbranih besedah je orisal požrtvovalno delovanje tropovskih gasilcev in prebivalstva ter obljubil skrbeti, da jim bo od strani občine izposloval primerno denarno podporo radi poravnave še ne plačanih stroškov. Za svoja izvajanja je bil deležen splošnega odobravanja. Lep govor je imel tudi domači šolski upravitelj g. Antauer Evgen. Govoril je tudi navzoči banski svetnik g. Bajlec, ki je povedal nekaj besed o dobrih lastnostih našega ljudstva.

Nato je starešina župe predal upravnim članom čete Tropovci blagoslovljeno motorko in gasilski dom v varstvo in v uporabo.

Poveljnik domače čete g. Pertoci se je na to v prav lepem govoru zahvalil za pomoč vsemu domačemu prebivalstvu, dekanu za izvršeni obred blagoslovitve, vsem funkcionarjem in končno vsem gasilcem in ostalemu prebivalstvu za udeležbo.

Starešina župe je nato zaključil ta del prireditve, nakar se je vršil mimohod gasilcev.

V prav dobrem razpoloženju se je narod razšel in večinoma podal na veselični prostor, ki je bil določen v gostilni g. Žokšove na Tišini.

Dan blagoslovitev motorke in gasilskega doma čete Tropovci bo ne le Tropovčarjem, ampak tudi vsem udeležencem ostal še dolgo v prijetnem spominu. Ljudstvo pa se je gasilec in prebivalstvu vasi Tropovci, za njih požrtvovalnost, res primerno oddolžilo.

Kmetijski minister je odobril pravilnik kmetijskih zbornic za moravsko in dravsko banovino. Organizacija zbornic bo v kratkem izvedena.

Praznovanje rojstnega dne Njeg. Vel. kralja Petra II.

Prebivalstvo Murske Sobote je praznovalo rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja Petra II. nadvse častno. Na predvečer so se zbrala vsa društva, vojaštvo in mnogo število naroda na Glavnem trgu, k povorki po mestu. Razdeljene so bile bakle in potem, ko je bila povorka razvrščena, je krenila s sokolsko konjenico z zastavami na čelu skozi Slovensko, Šolsko, Aleksandrovo, Cvetno in Lendavsko ulico ter zopet na Glavni trg. V povorki je pridno svirala gasilska godba, prav živahno se je vslikalo Nj. Vel. kralju, Jugoslaviji i. t. d.

Na trgu je bilo pripravljenih 16 stolpcev za kresove, kar je pomenilo 16. rojstni dan kralja. Izvršila se je štafeta in prvi, ki je došel z bakljo na trg, jo je predal županu, ki je z njo zažgal srednji kres in nato spregovoril nekaj domoljubnih besed in naslovil na Njegovega Veličanstva kralja udanostne pozdrave in čestitke. Med tem so zažgali še ostalih 15 kresov, ki so oblikovali ljubko sliko. Godba je zaigrala državno himno, na kar so vsi zapeli „Hej Slovani“.

Okoli kresa se je plesalo kolo, ki ga je godba pridno igrala in tako se razvilo splošno veselje, ki je v naj-

lepšem razpoloženju trajalo dolgo v noč.

Drugi dan je delo v splošnem počivalo, društva in ljudstvo se je udeležilo služnih božij, ki so se vršile ob 8. uri v vseh cerkvah in potem pa slavnostna seja v Sokolskem domu. Mesto je bilo prav bogato okrašeno z zastavami.

Delo pri mostu v Petanjcih

Pred tedni začeto delo pri graditvi mostu v Petanjcih počasi napreduje. Ko so posekali do Koša v prostoru, ki ga bo zavzemala cesta, gozd, so začeli vršiti merjenje in postavljenje profilov. Danes je zaposlenih 30 ljudi, od teh seveda samo 7 Prekmurcev. V doglednem času bo gotovo gradnja zahtevala zaposlitev najmanj 200 ljudi. Radovedni smo, koliko bo tedaj zaposlenih delavcev iz Prekmurja. Delo se vrši na prekmurskih tleh. Ko so pred časom zbirali prispevke za zgraditev mosta, so štajerske občine odklonile pomoč in komaj pristale na eno četrtino, dočim je odpadlo na Prekmurje polovica stroškov. Seveda to je bila le kalkulacija. Danes se most gradi na drugi strani. Zahtevamo, da se zaposlitev pri gradnji mostu na Petanjcih vzame sorazmerno enako delavcev iz Prekmurja kakor s Štajerske. Na to opozarjamo tudi Borzo dela v M. Soboti in se bomo še k temu povrnili.

Nemško-jugoslovenski lesni odbor se je sestal na proučevanje in posvetovanje za izvoz našega lesa. Konference so se vršile v Crikvenici v hotelu „Therapia“. V odboru so bili uradni zastopniki in strokovnjaki lesne stroke. Nemčija želi povečati svoj uvoz lesa od 11% na 20% vsega našega izvoza tja, kar bi se štelo namesto industrijskih surovin, ki jih ni kupila za dogovorjeni kontingent. Predvsem bi Nemčija kupovala ne samo okrogel, marveč sorazmerno tudi rezani les in bolj uredila sistem dovoljenj za uvoz.

DOMAČE VESTI

— **Poroka v Bodoncih.** V nedeljo 4. septembra t. l. sta se v bodonski cerkvi poročila gospodična Vukan Helena, profesorica in hči šolskega upravitelja g. Vukan Kalmana z inženirjem g. Sinic iz Domžal. Pri poroki je bil kot priča narodni poslanec g. Benko Josip. Mladima poročencema čestitamo in želimo v zakonu mnogo sreče.

— **Sreski cestni odbor v M. Soboti** je dobil od banovine parni cestni valjer, znamke „Zetbucyer“. Prihodnje dni bojo prišli iz Ljubljane inženirji, da ga še preiskusijo. Novi valjer je za našo občino in za naš srez lepa pridobitev. Dobro bo nam prišel pri popraviljanju soboških cest. Uporabljal pa se bo tudi na drugih cestah v srezu, ki bojo potrebne popravila.

— **Predanovci.** Ne pozabite se udeležiti zabave, ki jo bodo naši požarniki priredili dne 11. septembra t. l. v gostilni g. Vlaj Viktorja v Predanovcih. Slovesnostne, kakor tudi predpriprave požarnikov jamčijo, da bodo vsi udeleženci z prireditvijo zadovoljni.

— **Zopet posilstvo.** V zadnji številki smo pisali o nesramnem postopanju nekega moškega v Srednji Bistrici z mladim dekletom. Danes slišimo, da so orožniki zaprli nekega 58 let starega moškega, iz bližine M. Soboti, ki je osumljen večkratnega posilstva svoje 13 let stare služkinje. To je izsledila njegova žena, ki je njega in služkinjo našla na hlevu. Varnostnim organom je služkinja, po kratkem zaslišanju, vse priznala, dočim je okrutnejši dalj časa svoja nesramna dejanja tajil in končno le priznal z zagovorom, da bi rad imel lastne otroke, ker jih s svojo ženo, radi bo-

lezni nemore imeti. Predan je bil sodniji, ki mu bo gotovo odmerilo zasluženo kazen.

— **Zahvala.** Gg. železničarji, ki so prednjo nedeljo priredili v M. Soboti veselico, se vsem cenjenim gostom za udeležbo zahvaljujejo.

— **Rok za vlaganje prošelj za sprejem gojencev v kmetijsko šolo v Rakičanu je podaljšan do 15. septembra.** Stariši privoščite Vašim sinovom kmetijsko izobrazbo. Odločite se takoj, da vložijo Vaši sinovi prošnjo za sprejem na ravnateljstvo kmetijske šole v Rakičanu pri Murski Soboti najkasneje do 15. septembra 1938. Kolekovani prošnji z banov. kolekom Din 10 je priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. navstveno spričevalo, 4. zadnje šolsko spričevalo, 5. izjavo staršev, s katero se zavezujejo kriti stroške šolanja, 6. izjavo staršev, da vrnejo prejete podpore, če njih sin ne ostane po šolanju doma na posestvu, 7. davčno potrdilo o višini davkov in 8. izjavo občine o velikosti posestva in o družinskih in premoženjskih razmerah prosilčevih staršev. Vsa nadaljna pojasnila glede sprejema in šolanja daje ravnateljstvo kmetijske šole v Rakičanu pri Murski Soboti.

— **DOSPELI SO** najnovejši veliki jesenski in zimski modni JOURNALI. ŠOLSKE KNJIGE za osnovno šolo in gimnazijo, kakor tudi vse ŠOLSKE POTREBSČINE monopolski zvezki, dnevniki, aktovke, nahrbtniki se dobijo po dnevni ceni v knjigarni HAHN IZIDOR ja v Murski Soboti.

— **Sebeborci.** Naši požarniki so 28. avgusta t. l. prav lepo in dostojno proslavili svojo 40 letnico obstoja in delovanja. Poleg velikega števila udeležencev domačih in zunajnih gostov, je proslavi prisostvovalo tudi 75 gasilcev iz okoliških čet. Župno upravo sta zastopala nam dobro poznana ugledna gospoda Bac Ludvik hotelir in Benko Josip, sin narodnega poslanca, oba iz Murske Sobote, ki sta naslovila na jubilarne prav lepe jedrnatе govore. Govoril je tudi predsednik občine g. Vezer Geza, ki je v lepo zasnovanem govoru čestital gasilcem k jubileju. Predsednik čete je orisal delovanje požarnikov iz preteklih dobe, dočim je tajnik prav lepo in razločno prečital kroniko čete. Vmes je godba igrala po programu razne komade, pevski zbor je pa zapel nekaj prav lepih pesmi. Jubilejna prireditev se je kasneje razvila v prijetno domačo zabavo, ki bo vsem udeležencem ostalo dolgo časa v dobrem spominu.

— **Jesenski velesojem v Ljubljani** je otvoril 1. septembra ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen. Pokrovitelja velesoja Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal g. brigadni general Dušan Dodić. Otvoritveni slovesnosti je prisostvovalo mnogo odličnih osebnosti. Velesojem je docela zaseden.

— **Griža.** V dolnjelendavskem srezu se je zopet pojavila epidemija griže. Posebno so ogrožene vasi Dolina, Peteševci in Dolga vas. Število obolenih presega že 50, bolezen pa se kljub zaporu teh vasi še vedno širi. Ker soboška bolnica ni mogla sprejeti vseh bolnikov, so jih začeli pošiljati o čakovsko bolnico. Res je že zadnji čas, da bi se vprašanje naše bolnice spravilo z mrtve točke.

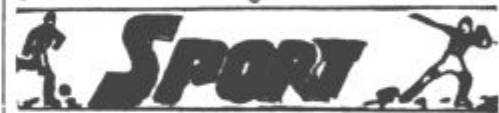
DOMA IN DRUGOD

Skupina angleških gospodarstvenikov potuje po naši državi, ker jo želi proučiti od blizu. V Beograd so prispeli pred kratkim in se zanimajo za izvoz koruze z namenom, da se poveča uvoz angleških izdelkov.

Vatikan je dosegel sporazum z Mussolinijem v rasnem vprašanju, in sicer z zagotovilo, da se rasna kampanja omeji, zato se pa katoliška akcija ne bo vtikala v politiko, kar je tudi želja članov, ki bi morali drugače izstopiti.

Člani dr. Sušnikove vlade bodo sojeni po novem posebnem zakonu o nekdanjih odgovornih osebnostih. Izvzet bo bivši predsednik republike Miklas, ker so bili njegovi sinovi že prej narodni socialisti. Dr. Sušnik je doma iz Lukovice pri Kamniku, kamor je zdaj tudi pisal po podatke o svojih prednikih do 4. kolena.

Bivši Čankajškov vojaški svetovalec, nemški major Lindemann je v Londonu izjavil, da bo Japonska doživela na Kitajskem podoben poraz kakor nekoč Napoleon v Rusiji in da bo nato izbruhnila na Japonskem strašna revolucija.

Č. S. K. : Mura 3:1 (1:1).

Prvenstvena sezona se je začela z zanimivo tekmo med prvakom Lnp-a ČSK. in agilno Muro. Kljub tujemu igrišču so bili Muraši ves čas enakovredni svojemu renomiranemu nasprotniku in bi lahko z malo več sreče dosegli vsaj neodločen rezultat. Mura je nastopila brez Kukanje in kljub temu je moral njen nasprotnik napeti vse sile, da je odnesel obe točki.

Sodil je ss. g. Hobacher objektivno in energično.

Slavija, Maribor : Mura.

V nedeljo, dne 11. septembra t. l. popoldne ob 4. uri bo na igrišču Mure zanimiva prvorazredna prvenstvena tekma med dobrim moštvom mariborske Slavije in enajstorico Mure. Slavija si je kot prvak mariborskega II. razreda utrdila pozicijo v najmočnejši skupini LNP-a, katero hoče na vsak način obdržati in vsled tega bo v nedeljo napela vse sile, da doseže čim častnejši rezultat. Sportniki, oglejte si zanimivo tekmo!

Hrastove šiške.

Meglono jutro se drami iz hladne jesenske noči. Vse še dremlje, le tu in tam poskakuje zajček, ali se opoteka lisica v svoj dnevni brlog. Gozd molči. Živozeleno pobarvano listje poobledeva, postaja rumenkasto in v vlažnih jesenskih jutrih odpada iz drevesa; začenja se doba dozorevanja — priprava na zimo.

Rahlo se odpirajo vežna vrata in majhne postave otrok se premikajo k veličastnim hrastom ali k robovom gozdov. „Pik pak“, „pik pak“ se oglasa pad drevjem, ko pada na tla plod sedaj tako zlahtnega drevesa. Telesca se sklanjajo ter v prirojeni nevoščljivosti in grabežljivosti tekmujejo, kdo bo nabral več teh želodu prav nič po-

dobnih čudno rožičastih plodov, kateri se tako krčevito drže drobnega želoda.

Kako neki je nastala ta zelenorujava rožičasta tvorba imenovana šiška ali gubač na hrastovem želodu?

Že spomladi, ko so hrastova drevesa v svojih skromno-zeleno barvanih cvetovih cvetela, je moglo pazljivo oko opaziti čudnega gosta. Majhne do 1 in pol cm. velike osice so sumljivo posedale na poedinih solncu najbolj izpostavljenih cvetovih. In res: samice so odlagale med skledico in semenski zametek po eno jajčece s katerim so si oskrbele za obdržitev in pomnožitev potomstva.

Po počasnem dotoku hranilnih snovi (asimilatov) v semenske zametke, se začne le ti debeliti odnosno večati, dokler pred dozoritvijo ne dorastejo v lepo jajčasto obliko nazvano želod ali žir. V želodu je nakopičeno mnogo rezervnih hranilnih snovi, katere naj služijo bodoči rastlini za začetno rast.

Vse drugače se pa razvija semenski zametek obložen z jajčecem od ose. Že sama ranica, katera je nastala pri vbodu ose, ko je odložila jajčece, povzroča v zametku dražljaj. Iz jajčeca se razvije po par tednih mali črviček nazvan ličinka, kateri se hrani z ustvarjajočimi hranilnimi snovmi v zametku. Narava hoče ta nenaravni dražljaj odstraniti — rano zaceliti. Ker pa ostane rana vedno odprta, jo skuša obkoluti in zajeziti. Ta borba traja do jeseni, in se konča brez škode za razvoj belega črvička. Mesto lepo razvitega ploda — želoda, imamo zahržjavljeni želod, kateri je ves obdan z lepljivo rožičasto oblikovano vzrastlino. Čimboljše pogoje je imel želod za svoj razvoj, temvečja je tudi šiška.

Hrastove šiške so dragocena sirovina, iz katerih se pridobivajo čreslovni ekstrakti, kateri so nujno potrebni pri strojenju živalskih kož v usnje. Najvažnejša čreslovna kislina katera se nahaja v šiškah je sanin. Vse vrste čreslovlin ima to lastnost, da odstranijo iz živalske kože vso klejevinno ter se strnejo z deli kože v zelo žilavo trajno maso — usnje.

Naravna čreslovina se pridobiva iz drugih virov kakor: hrastove, smrekove, brezove, vrobve, kostanjeve skorje, kostanjevega in hrastovega lesa, listja nekaterih dreves itd., vendar so hrastove šiške, ker vsebujejo razmeroma mnogo čreslovlin, v trgovini izkano in razmeroma dobro plačano blago.

Z nabiranjem teh rožičkov je možen sicer skromen a primeren zaslužek siromašnim otrokom, kateri s tem zaslužijo vsaj za najnujnejše šolske potrebščine. Tako torej narava na preprost in vendar tako čudovit način skrbi revnim za zaslužek, nam vsem pa za srestvo pri napravi tako potrebne usnja. M. P.

Stanovanje.

Z dnem 1. septembra 1938. se izda v Murski Soboti Grajska ulica, iz 5 sob in pritlikin obstoječe stanovanje. Polze se v PREKMURSKI TISKARNI.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murski Soboti.

Odbor za gradnjo „Trgovskega doma“ pri Združenju trgovcev v Murski Soboti je na svoji seji od 29. avgusta t. l. zaključil vse predpriprave za realizacijo gradbenega načrta. Po pregledu vseh došlih ponudb, ki so bili predloženi v pregled in korekturo g. ing. aih. Saši Devu v Mariboru kot tehničnemu pooblaščenцу odbora in po presoji vsestranskih okoliščin, so bila gradbena dela oddana domačemu gradbenemu podjetju, g. Sraka Štefana, ki je predložil najugodnejšo ponudbo. Po sklepu odborove seje mora biti zgradba v svoji prvi gradbeni etapi izgotovljena do 1. novembra t. l. S tozadevnimi gradbenimi deli se je že pričelo. Z drugo gradbeno etapo se bo pričelo začetkom prihodnjega leta, tako, da bo zgradba kompletna za prevzem najkasneje do 1. julija 1939.

S tem je odbor za gradnjo doma po dolgoletnih pripravah prešel v akcijo uresničenja in ob enem tudi rešil sklep glavne skupščine združenja iz leta 1936.

Po sklepu letošnje glavne skupščine Zveze trgovskih združenj dravske banovine v Ljubljani, ki se je vršila dne 10. julija t. l. v Logatcu, je prihodnja glavna skupščina Zveze trgovskih združenj sklicana v Mursko Sobotu, pri kateri priliki se bo vršila tudi slovesnost otvoritve „Trgovskega doma“.

Zato apeliramo vse člane združenja, da priskočijo gradbenemu odboru z vsemi razpoložljivimi sredstvi na pomoč, da težko in odgovorno nalogo rešimo v kolektivu čim uspešneje, v čast in ponos našega stanu.

Gradbeni načrti bodo razgrnjeni v izložbi Soboške občinske hranilnice in vabimo vse člane, da si načrte pogledajo. — Uprava.

ZAPISNIK

XVII. redne glavne skupščine Združenja trgovcev za srez Murska Sobotu v Murski Soboti z dne 30. aprila 1938.

Proračun za poslovno leto 1938.

Predsednik je predložil skupščini v debato proračun, ki je bil sestavljen na seji uprave od 29. aprila 1938 in se glasi:

Redni izdatki:

Najemnina za pisarniške prostore	Din 3 000 —
vzdrževanje pisarne	Din 2 180 —
plače tajnikom in socialne dajatve	Din 24.412 —
knjige	Din 2.000 —
strokovni časopisi in „Murska Krajina“	Din 13 000 —
pisarniške potrebščine	Din 5 600 —
poštne	Din 3 000 —
potnine	Din 11.000 —
podpore	Din 9.000 —
doklade Zvezi	Din 5 000 —
za nepredvidene stroške	Din 1 808 —
skupaj	Din 80 000 —

Ker se k proračunu nihče ni oglasil k besedi, ga je predsednik predlagal v sprejetje. Soglasno sprejet.

Samostojni predlogi.

Predsednik je sporočil skupščini, da je uprava prejela v določenem roku dva predloga, da se obravnavajo na skupščini in sicer predlog članov Baller in Olas, ki predlagata, da se odpravijo nakupovalne legitimacije v sadni trgovini in prošnjo Hirschl Emerika, da se mu odpiše denarna kazen v znesku Din 800.— Uprava je prejela od članov iz Pečarovcev kolektivni predlog za znižanje članarine. Predlog je prispel v roke uprave prekasno. Nadalje ta predlog ni bil obravnavan pri sekciji trgovcev z jaje in perutnine, zato je uprava združenja slednji predlog odklonila, stavila ga skupščini v razpravo.

Prepoved zaposlitev nakupovalcev v sadni stroki.

Predsednik prečita predlog, ki sta ga stavila člana Baller Ludvik in Olas Ludvik iz Sebeborcev, da se izda prepoved v zaposlitvi nakupovalcev v sadni stroki. Predlog sta tehtno utemeljila, ter prosita, da ga skupščina sprejme. Predlog je stavil predsednik na glasovanje. Soglasno sprejet.

Hirschl Emerik, Martjanci, odpis globe.

Predsednik prečita dopis člana Hirschl Emerika, trgovca iz Martjanc, ki je bil lani kaznovan radi tega, ker je kršil prepoved glede delitve kolarjev in priložnostnih nagrad ob novem letu. Kaznovan je bil z globo Din 1000.— Plačal je na račun Din 200.— in prosi skupščino, da se mu ostanek globe odpiše, pri čemer motivira, da takrat ko je začel z obratovanjem, mu ni bil dobro znan predmetni sklep. Za v bodoče se ga bo striktno držal. Prošnjo je stavil predsednik na glasovanje. Odpis kazni se je soglasno odobril in to izjemoma.

Poročilo Zveznega zastopnika.

Zglasil se je k besedi zastopnik Zveze trgovskih združenj dravske banovine gospod Dominik Čebin.

V zelo zanimivem in lepo zasnovanem govoru je gospod Čebin obrazložil navzočim delo naše Zveze, ki je storila vse, da se zahteve, ki so ji predložila posamezna združenja k raznim aktualnim vprašanjem našega trgovskega življenja, predelajo in predložijo na merodajna mesta, odkoder smo upravičeno pričakovati, da se bodo zahteve trgovstva obravnavale in rešile. Nazorno je prikazal pomen stanovskih organizacij v sodobnem gospodarskem življenju in razvoju tehnike, ter s številnimi primeri prikazal kakšno moralno silo dosežejo sčasoma naše organizacije, če bodo vselej pokazale tako discipliniranost in solidarnost, kot so jo združenja pokazala v zadnjem času, posebno v akciji za pobijanje krošnjarstva, konzumarstva, nadalje v ascijah zaščite naše domače trgovine in industrije pred uplivi tujega kapitala in karteli, v reglamentaciji skupnih banovinskih trošarin, o kreditnem razmerju, železniških tarifah, taksah, o davčnem sistemu in končno o najvažnejšem vprašanju, ki mora zanimati slehernega trgovca, to je o socialnem zavarovanju trgovstva. O poslednjem vprašanju je posebno zanimivo prikazal zahteve našega trgovstva, da se socialno zavarovanje uresniči in iznese! težave, na katere so naletele tozadevne razprave. Kljub tem težavam je g. Čebin menil, da se bližamo času, ko bo to vprašanje rešeno v zadovoljstvo vseh, vendar pričakuje Zveza, da ji bodo združenja pri reševanju tega velevažnega vprašanja v čvrsto oporo.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE

RADI SELITVE TRGOVINE

sem **globoko znižal cene** vsega blaga posebno za večjo množino **KOLES, ŠIVALNIH in PISALNIH STROJEV, RADIO-APARATOV vse na male mesečne obroke.**

Dospeli novi modeli radio-aparati raznih znamk. Zahtevajte ponudbe.

ŠTIVAN ERNEST, M. Sobota

Izjava.

Podpisani Temlin Ludvik, kramar iz Murske Sobotu priznam in obžalujem, da sem dne 29. 8. 1938. na seji v Dolnji Lendavi ob navzočnosti več oseb izrekel o Beznec Kolomanu, sejmaru iz Murske Sobotu razne žalitve. Zahvaljujem se Beznec Kolomanu, da je odstopil od kazenskega pregona.

Murska Sobotu, dne 31. 8. 1938.

Temlin Ludvik.

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa

BETONIT

Za vlago nepropustni notranji in zunanji omet

Izolator

BETONIT,
kem. izd. Maribor
(Zahtevajte navodila.)

Zaloga MURSKA SOBOTA,
Aleksandrova c. 19. (pri Fafliku)

Ne hrano in stanovanje

sprejem iz boljše hiše 3 dijakinje. Natančnejša pojasnila daje SCHÖCK ŠAMUEL, M. Sobota, Lendavska c. 17.

Cenjenemu občinstvu

sporočam, da je vsakomur na razpolago šestsedežni

NOVI AUTOTAKSI

Vozim vsak čas v vsako smer po zmerni ceni.

Priporočam se za cenjena naročila

HOTEL „CENTRAL“

Murska Sobotu

Telefon št. 35

Mlin na Muri in na dobrem prometnem mestu dam takoj v najem. ANDREJČ MARIJA, v Murskih Petrovcih.